

Leven of overleven

Jaäkov keert terug naar zijn vaderland en zal zijn broer Esav ontmoeten. Hij is doodsbang en verdeelt daarom zijn bezittingen, vrouwen en kinderen over twee kampen. Mocht Esav in het ene kamp een bloedbad aanrichten, dan heeft hij het andere kamp nog. In zijn angst denkt Jaäkov niet aan de gevoelens van zijn kinderen. Want wat denkt een kind als zijn vader hem in het eerste kamp indeelt? Als het opgeofferd dreigt te worden voor de andere kinderen?

Ook toen Jaäkov Jitschak bedroog om de zegen van Esav te krijgen dacht hij niet aan de gevoelens van Esav. Toen Esav het hoorde slaakte hij een grote en bittere kreet. Ditzelfde deed Mordechai toen hij hoorde wat Haman van plan was (Esther 4:1). Haman was een afstammeling van Esav. Als we kwaad in de wereld brengen plant zich dat vele generaties voort. Goed ook trouwens.

De indeling in twee kampen doet denken aan het spreekwoord 'Vertrouw op G'd, maar bind wel je kameel vast'. De Eeuwige heeft Jaäkov beloofd dat Hij zijn nakomelingen

talrijk zal maken als het zand van de zee. We mogen aannemen dat Jaäkov dit gelooft. Maar een ander stemmetje in Jaäkov neemt het zekere voor het onzekere. Je kunt immers nooit weten wat Esav van plan is.

Op onze reis door het leven komen we die twee kanten van onszelf geregeld tegen.

**'Vertrouw op G'd,
maar bind wel je
kameel vast'**

De ene kant is altijd bang en gericht op overleven. Jaäkofs listen slagen, maar de prijs is twintig jaar ballingschap. Er komt een moment in ons leven dat we het gehad hebben met deze kant. We dachten dat we verwierven wat we wilden, maar uiteindelijk kregen we het juist niet, of was de prijs te hoog. We dachten ons leven in eigen hand te

hebben, maar uiteindelijk bleek die controle een illusie. En wat is overleven waard als we vervolgens niet leven?

Wanneer Jaäkov achterblijft bij de rivier de Jabbok worstelt hij met... ja, met wie? Sommige commentaren zeggen: met zijn eigen geweten. Er komt een punt dat we de waarheid over onszelf onder ogen moeten zien en we ons verbinden met onze ziel. Na zijn worsteling krijgt Jaäkov een nieuwe naam, Jisraël. Van hieraf gebruikt de Tora beide namen: Jaäkov als zijn angst overheerst en zijn verleden hem bepaalt, Jisraël als hij gelooft en vertrouwt en zijn leven kan vernieuwen. Jaäkov gelooft niet dat Joseef nog leeft en blijft rouwen, Jisraël gelooft het en reist naar Egypte.

Na onze zelfoverwinning blijven we niet altijd op dat spirituele niveau. Nu eens neemt onze innerlijke Jaäkov het voortouw, dan weer leidt onze innerlijke Jisraël. In sommige situaties hebben we onze innerlijke Jaäkov nodig, is het goed hem op standby te houden. Maar moge onze innerlijke Jisraël altijd leidend zijn. ■

Rabbin
Hannah
Nathans

